

JURNAL

PENTRU RESPONDIREA ÎNTREBĂRILOR NATURALE ȘI EXACTE,

în toate clasele.

Pedagogic

de

Profesor Doktor Izidor Baran.

№ 17.

(Anul întâi)

București.

Mai 1-18 1856.

Konpindepe: Somnălă. — Istoria naturale a Bogașii. — Komunikațiunil utiunifive, mihi.

SOMNĂLĂ.

Artikolul II.

Somnălă este ună asiă dăle pentru toate grăjele și nekazările, zice Cicero. Într'adevăr, toate nașniile karî țrmentz inima omării toată zioa, noantea sintz zitate kă toală. Korpălă ostenitș prin lăkrarea de zioa, se odixneute; mən-kii szi slăbiți prin felărimî de mișkări, prin repassz kîștirz pșterea aktivităților lorș din noș, și dimineașă, dăne ună somnălă dăle, omări se skoală adevărătș reșeneratș, pștemș zice întineritș.

Sintz unii poșlă selbațiți karî kredz kă în

somnălă sșfletzălă omării șii pșrșește korpălă sșz și kăltorște sințrș în țtrî streine, țrînd atșni o viațz partikularz: primăindz-se înkoace și înkolo, ne kîndz korpălă zache ka o neatrz nemışkatș în natș. Acheastz tradițișne poșlarz înfzđimeazș într'un modș poetikș așee che se întimplă în realitate kînd dormimș. Oare nș vedemș atșni kă ne aflămș emiți din sfera noastrz partikularz în kare esistămș? Oare nș ne aflămș atșni în țtrî noș, fantastișe unde ni se prezintz kîte o datz imășine noșe, kîte o datz frș-

moase, алъ-datъ бизаре ши каре де мълте-орї п'ащ ницї знѣ рaпортѣ кѣ позицинеа ноастрѣ натрaлѣ ши реалѣ каре окъпѣмѣ кїндѣ сїнтемѣ дештепї?

Знѣ лїпсканѣ се кълкѣ їнтр'о махала де Бѣ-кѣрештї ши бїсеазѣ кѣ este їн Лїпска, се прїмѣлѣ пе аеледе фрѣмоае де аколо, фаче фелѣрїмї де трансакциїні комерчїале, vede мїї де оaменї де фелѣрїмї де нациїні ш. ч. л. Че дїферїнцѣ маре este їнтре позицинеа са натрaлѣ їн мїзлоккѣлѣ Бѣ-кѣрештѣлї ши їнтре позицинеа са їмаїнарѣ кїндѣ бїсеазѣ акъмѣ кѣ e їн Лїпска? —

Пе кїндѣ нациїні селвaтїче ащ астѣ-фелѣ де идеї поетїче дешпре сомнѣ, vedemѣ дїн контрѣ нациїнїле антїче кълївaте маї кѣ идеї пѣїїнѣ поетїче ши маї пѣїїнѣ aдeвѣрaте. Cicero ши Lucretius зїкѣ кѣ ницї знѣ лѣкрѣ нѣ сеaтѣнѣ атїтѣ кѣ моартеa ка сомнѣлѣ. Ovid нѣмеште сомнѣлѣ: їмаїнеa моарцїї речї, ши кїарѣ знѣлѣ дїн поeцїї modernї зїче: моартеa este знѣ сомнѣ лѣнрѣ, сомнѣлѣ este o моарте скѣртѣ.

Апої, нѣ este аїчї o контрaдїкциїне маре d'a нѣмї пе aдоpмїтѣлѣ мортѣ, пе кїндѣ елѣ трѣ-ште атнчї o вїацѣ поъѣ, борaтѣ їн акциїні їмаїнарe ши маї їнтїнсе де кїтѣ ачелеa але вїеїеї сaлe реaлe, кїндѣ атнчї totѣ домeнѣлѣ поcїбїлїтѣїї este дешкїсѣ їнаїтеa спїрїтѣлї сѣѣ кълѣторѣ їнтре ачeaстѣ лѣме їмаїнарѣ плїнѣ де креaциїні фантастїче, бизаре дaр кїте o datъ фрѣмоaе, admїрaбїлe ши їнкїнтѣoарe? Чїне поaте тѣрѣдї кѣ o noante петрeкѣтѣ їн вїсѣрї плѣкѣте, нѣ фopмeазѣ o пaрте фepїчїтѣ a вїеїеї noaстрe? Чїне нѣ sim-те стaрeа тepїбїлѣ a ачeстѣї крїмїналѣ omopїторѣ де oaменї каре, де ши зїoа се бѣкѣрѣ де aвe-рeа каре a жeфсїтѣ дїн вїктїма са, dаp noantea aвїa асaсїнѣлѣ a aдоpмїтѣ, i се їнфѣїїмeазѣ їмаїна вїктїмeї сaлe, сїнцepoастѣ, амерїнцѣtoарe кѣ зї-тѣтѣрa са тepїбїлѣ каре арѣкѣтѣ спaїма, їнкpемe-нїрeа ши дїспepaрeа їн їнїма крїмїналѣлї aдоp-мїтѣ ши елѣ скѣлїндѣ-се плїнѣ кѣ сѣдоарe пeчe де aронїe ши де остeнeалѣ мортaлѣ!

Dаp opї-кѣм, стaрeа де сомнѣ нѣ este o стaрe negaтївѣ, o лїпсїрe де вїацѣ каре арѣ нѣ-тeа сѣ semene кѣ моартеa, чї este o стaрe по-сїтївѣ де акциїні поcїтївe їнсѣ d'o нaтсрѣ пaртї-кѣларѣ, зрїмїндѣ лѣкрѣрїлe лорѣ алѣ-фелїѣ де кїтѣ їн стaрeа де дештeнтaрe.

Ашa dаp Сомнѣлѣ н'арe нїчї знѣ лѣкрѣ ко-мнѣнѣ кѣ моартеa, де ши aдоpмїтѣлѣ зaчe фѣрѣ мїшкарe ши фѣрѣ алe мaнїфeстaциїні де вїeацѣ. Кѣчї атнчї тоaтѣ вїацa са este коncтpуaтѣ їн їнтepїорѣлѣ сѣѣ; тоaтe фopцeлe вїтaлe карї мїз-лоческѣ нѣтpїрeа ши крeштepeа са, їшї зрeмeазѣ фeнкциїнїлe лорѣ, бa їнкѣ кѣ o нѣтepe маї мaрe ши маї eнepѣїкѣ де кїтѣ їн стaрe де дештeнтaрe. а-пої ши стaрeа чeа маї eлeвaтѣ a фeнкциїнїлорѣ вїe-цїї omеnештї aдeкѣ лѣкрѣрїлe спїрїтѣлї сѣѣ, зр-мeазѣ акциїнїлe лорѣ їн сомнѣ їнтр'знѣ гpаdѣ foартe мaрe, пpекъмѣ амѣ зїсѣ маї сѣсѣ.

Ѓнтр'адeвѣрѣ este знѣ обїчeїѣ фрѣмосѣ d'a їнфѣїїшa пе мортїнте пе дeнїлѣлѣ мортїї ка пе знѣ копїлѣ aдоpмїтѣ, саѣ d'a скpїe пе стaтѣлe мортїнтaлe „аїчї доармe, саѣ аїчї рeпaзѣ кѣ-тaрe.“ Кѣчї ачeaстѣ espresїїне кѣрпїндe пeнтрѣ чeї рeмaшї вїї, спeрaнцa рeвeдeрeї. Чїне доар-мe се дештeантѣ пе зрѣтѣ; дѣлe сомнѣлѣ нон-цїї вїне азpорa дїмїлeїїї; астѣ-фелїѣ espїрїтѣ а-чeстe їнскpїнцїїні мортїнтaлe, idea сѣлїмѣ ши aдeвѣрaтѣ a нeмѣрїрeї сѣлeтѣлїлї нострѣ; ши кїндѣ тpечeмѣ пе лїнрѣ мортїнтѣлѣ знeї фїнцe їзвїтe ши vedemѣ скpїсe ачeстe кѣвїнтe „аїчї доармe“ знѣ бaлсаmѣ де коncолациїне се вaрѣтѣ їн їнїма noaстрѣ, атнчї їмаїнaциїнеa noaстрѣ пе їнфѣ-їїшeазѣ знѣ вїїторѣ їн каре ши ної вомѣ dormї ачeстѣ сомнѣ, їн каре ши ної вомѣ рeпaзa де остeнeлeлe, нeкaззpїлe ши гpїжїлe аmape. Ѓнскpїн-цїїнїлe мортїнтaлe але ачeстoрѣ фїнцe скѣмнe сїнт пpебeстїtoарe кѣ вa вeнї ши знѣ aтѣ вїїторѣ, атнчї dormїтoрїї де акъмѣ се вopѣ дештeнтa; атнчї noaп-тeа їнpозїtoарe a мортїнтѣлї се вa pїсїнї їнaїн-тeа знeї азpopе пaрaдїсїчe дїнтр'o aлѣ лѣмe, а-тнчї не вомѣ дештeнтa ши ної, не вомѣ рeвe-дeа ши нѣ не вомѣ маї сeпaрa нїчї o datъ. — Счeнтїкѣлѣ pїдe де ачeастa, pїдe ши нѣ кpедe; сѣї лѣсѣмѣ нeкpедѣлїтeа ши мoкepїeа са; нѣ o маї фepїчїтѣ кѣ счeнтїvїзмѣлѣ сѣѣ де кїтѣ ної кѣ кpедїнцa noaстрѣ; апої dакѣ счeнтїvїзмѣлѣ не дѣ дешпepaрe ши кpедїнцa коncолациїне ши фepїчїрe, oарe поaтe сѣ маї фїз їнкѣ вp'o їндoїaлѣ ка чe дрѣмѣ сѣ aлeцeмѣ?

Алцї псїхолоцї modernї ащ коmпaрaтѣ сом-нѣлѣ кѣ поcїдїїнеa ембpїонaрѣ a omѣлїї, aдeкѣ кїндѣ este ембpїонѣ ши се aлѣ їн мїтpѣ. Еї ащ зїсѣ, пpекъмѣ їн поcїдїїнеa саѣ eпока ембpїo-

паръ, омѣлѣ се întрепше ши креште în mitрѣ, даp н'аре ниčí о зрмѣ де симѣипе ши нѣ е омѣ, аша ши în somnѣ; însѣ ши ачестѣ компарационе нѣ е жѣстѣ, кѣчи ембрионѣлѣ нѣ viseазѣ, fiindѣ кѣ креерии лѣи сîntѣ гоi де опi-че idee; кѣчи н'аѣ приимитѣ пîнѣ акѣмѣ ниčí о impresîe: sfera ак-тивитѣдii sale sѣflecteаскѣ este ñнкѣ нѣлѣ. Опра-неде sale нѣ сîntѣ în stape а приими оаре-каре симѣичисне; întр'зñѣ кѣвîntѣ, ембрионѣлѣ este о плантѣ каре креите, даp нѣ simte. Че diferinѣдѣ даp este întре ембрионѣ ши омѣлѣ adormitѣ каре трепше în somnѣ о viaѣдѣ боратѣ în imаѣина-ѣисни ши симѣипе?

Аша даp somnѣлѣ нѣ е вр'о stape каре сѣ се asemene кѣ moартеа, де ши поеѣии зѣ репре-сентаѣ somnѣлѣ ши moартеа пар' кѣ арѣ fi fraѣii ѣemeni; ниčí вр'о posiѣисне ембрионарѣ нѣ е somnѣлѣ. Омѣлѣ adormitѣ нѣ devine копилѣ din mitрѣ, ниčí зñѣ semimortѣ, чи somnѣлѣ este din контрѣ о posiѣисне реакѣионарѣ în каре лѣкрѣ-риле фнкѣионилорѣ органиче а vieѣii predominantѣ, не kîndѣ esistenѣа sѣnerioарѣ се repаѣсѣ, адект нѣ-тѣрипеа ши крептепеа корпѣлѣи. каре аѣ fostѣ ne-гладжате ши женате zioа prin окѣпаѣисниле интелi-ѣинѣеi, але snipitѣлѣ ши prin мишкѣриле osteni-тоаре але корпѣлѣи, kîntigѣ акѣмѣ о domnie маi mare ши о forѣдѣ маi енерѣикѣ prin repаѣсѣлѣ корпоралѣ, апоi атѣнчи органеле симѣитоаре не-лѣкрîndѣ, fiindѣ кѣ sѣflectѣлѣ nostrѣ este isolatѣ де лѣмеа estepioарѣ, не приимîndѣ де ла dînsа ниčí о impresîe, де ачעה интелiѣенѣа (каре este pesѣatатѣлѣ finalѣ алѣ impresîонилорѣ сим-ѣисале) repаѣсѣ ши ea ши în локѣлѣ еi imаѣина-ѣиснеа noastрѣ лѣкреазѣ маi партикларѣ; ea гѣсеште атѣнчи зñѣ kîmpѣ либерѣ pentрѣ креаѣис-ниле еi imаѣинаре, атѣнчи viaѣа noastрѣ реалѣ се skîмѣѣ întр'о viaѣдѣ imаѣинарѣ; омѣлѣ а ñchetatѣ а fi pentрѣ ачестѣ timпѣ (kîndѣ doарме) domni-торѣлѣ пѣmîntѣлѣи, ши în локѣ-i а devenitѣ Ре-ѣеле знеi лѣми каре се афлѣ întр'însѣлѣ ши каре este маi ñfinitѣ де kîтѣ domnieа са пѣmînteаскѣ.

Енглезѣлѣ *Shakespeare*, де ши а fostѣ нѣ-маi поелѣ ши нѣ nаtѣраистѣ, totѣ а авѣтѣ însѣ о idee маi жѣстѣ де somnѣ де kîтѣ ачехи карî 'л-аѣ ком-паратѣ кѣ moартеа саѣ кѣ stapeа ембрионарѣ. Shakspeare ziѣ: „Somnѣлѣ este вѣката чеа маi дѣлче ла masa vieѣii.“ — Маi адевѣратѣ ши маi

фрѣмосѣ н'арѣ нѣтеа nimeni esnpîma че este somnѣлѣ омѣлѣи. Somnѣлѣ не este întр'адевѣтѣри mînkapeа ши вѣзѣтѣра креерилорѣ nostrî; somnѣлѣ din toate zîеле este аша де тревѣинѣiosѣ пре-кѣмѣ este ши пîнеа ши апа тревѣинѣioасе stomакѣлѣ nostrѣ în toate zîеле, саѣ прекѣмѣ аерѣлѣ е тре-вѣинѣiosѣ плѣmîнилорѣ nostrî în totѣ minѣтѣлѣ. Somnѣлѣ este нѣ нѣмаi нѣtrpîmentѣлѣ чехлѣ маi дѣлче, ба ñнкѣ ачעה каре нѣ permite ниčí зñѣ авѣсѣ. Зñѣ гѣрmandѣ poate сѣ авѣзеze де тре-вѣинѣеле solide але stomакѣлѣи сѣѣ; зñѣ бегивѣ авѣзеазѣ де тревѣинѣеле lѣside але stomакѣлѣи, не kîndѣ кѣ somnѣлѣ нѣ poate nimîni сѣ фактѣ ниčí зñѣ авѣсѣ. Даrѣ амѣ dormitѣ kîтѣ амѣ авѣтѣ де тревѣинѣулѣ, атѣнчи somnѣлѣ нѣмаi vine, де ши m'am nѣсѣ în патѣ, кѣчи нѣ poate nimîni сѣ ши sîlea-скѣ somnѣлѣ сѣѣ ка сѣ vie, прекѣмѣ нѣtemѣ сѣ sîlimѣ не stomакѣлѣ nostrѣ ка сѣ приимеаскѣ вѣ-кате де prisosѣ!

Kîтѣ де дѣлче este pentрѣ ноi somnѣлѣ зр-матѣ în timпѣлѣ сѣѣ nаtѣралѣ ши кѣ mѣсѣра са nаtѣралѣ! Seара kîndѣ soареле лѣчиторѣ каре esѣitѣ миi де лѣкрѣрi не пѣmîntѣ, се дѣлче, а-тѣнчи пѣmîntѣлѣ ши елѣ се odîхнеште пар' кѣ ши елѣ doарме де osteneлеле sale жѣрпалере. Даp ñmpresîѣ кѣ somnѣлѣ пѣmîntѣлѣи soсеште ши somnѣлѣ маi атѣтлорѣ finѣелорѣ (органиче), черѣлѣ senîndѣ semѣnatѣ кѣ stеле лѣчитоаре, се зîтѣ атѣнчи жосѣ ла ноi кѣ о бîndеѣе ñkîñ-тѣтоаре пар' кѣ арѣ fi зна din imаѣиниле висѣри-лорѣ noastре, атѣнчи simѣимѣ dopîнѣа d'a dormi; не кѣкѣлѣмѣ, даp парѣ adormimѣ ñdatѣ, чи маi ñnainte реканитѣлѣмѣ în snipitѣлѣ nostrѣ eveni-mentеле zîеi. Ка зñѣ ѣeneralѣ кѣ soldaѣii сѣi, аша ши snipitѣлѣ nostrѣ face о реvîстѣ кѣ ideile sale каре i а servitѣ în zioа трекѣтѣ. Însѣ toate ачесте idei се presîntѣ акѣмѣ кѣ зñѣ kîпѣ маi дѣлче ши маi фрѣмосѣ де kîтѣ în minѣтѣлѣ конѣеп-ѣиснеi лорѣ, пар' кѣ sîntѣ niште firѣrî зѣгрѣvите не о кадрѣ депѣrtатѣ де ноi, ши ñtokmai пре-кѣмѣ ла зñѣ кѣлѣторѣ somnоросѣ (semi-adormitѣ) каре кѣлѣтoreпше noanteа, toate обiekтеле каре i се ñfъдшеазѣ ñnainte приимескѣ niште forme fantastiѣе; арборii i се парѣ кѣ sîntѣ оamenî ѣi-гантичи, ши нѣорii мичи не marѣinea opizontѣлѣи, елѣ ñ iea drentѣ зñѣ Oceanѣ nemѣрѣñinitѣ; аша în ñnîma омѣлѣи somnоросѣ, пîнѣ н'а adormitѣ,

toate ideile zilei 'prekste p'riimindă niște forme fantastice, maskate și tokmaî ka la z'nă bal maskală lă amțdeskă, lă inkintă și lă adoarme, în kiț e lă însș-șii nă utie kă a dormită. De ačee a este o împrețzpare k'rioasă kă niči z'nă omă nă utie minstă k'ndă a adormită, k'čii atenționea lă în ačestă minstă e ama de debilă și de învălită, în kiț e lă însș-șii nă utie ce se șrmează kă d'nsă. Pe k'ndă se șrmează ačeastă șčenă, în minstă adormirei, pe k'ndă domniea atenționei spirită lăi noștră s'a slăbită, oare-kare konf'sișne se face în ideile noastre, idei ștreine se ștrikoară în ideile de astăzi, se kombină kă d'nselă prod'k'ndă niște kombinaț'ișni bizare, spirită lă noștră le vede formă d'nsă, dar nă e în stare a împedeka formaț'ionea loră, k'čii a perdă în ačestă minstă domniea așpra șferii intelinunței, din kont'r e lă p'riimește ačeste kombinaț'ișni din m'ina imaț'ionei ka niște lăkrăși esisinte și reale, și k'ndă a adormită kă totă, at'nci totă remăne împresionată de vederea ačestoră kombinaț'ișni și i se înf'șimează at'nci ka *visspi*. Astă-feliă este op'it'nea vișșiloră despre care romă vorbi ală-dată.

Amă zisă kă în raportă lă ștrukt'ioniloră organice (de nășpire și de kreșteră) somnă lă nă prod'ce niči o înt'reșșione în viața noastră. Nămaî fiindă kă koră lă noștră nă se mișkă de ačee a čirk'laț'ionea sințelă e mai înčetă, și prin șrmare năștră lă pesă lășiloră se împ'șimează. (z'nă omă adă lă face 20 de pesniraț'ișni într'z'nă minstă k'ndă e deștentă și 15 k'ndă e adormită). O konsek'șunț a ačestă este kă și k'ldșra omă lă se împ'șimează, (k'čii kă kiț z'nă omă respiră mai iste, kă ală koră lă lă deșvoală k'ldșra mai mare); asta este și kassa de ce k'ndă dormimă avemă treșșunț de ce-va kă kare ne akouerimă: z'nă omă dormindă f'șră akouerimă, simte p'čee lă mai m'ată de kiț k'ndă ară fi șezindă neadormită totă în ačeste vestiminte.

La organelă simțșiloră nă se obserbează la adormită niči o skimbare vizibă; nămaî la oki vedemă kă s'a inkisă și k'ndă pidikmă pleonele z'nă omă adormită, at'nci vedemă kă se petrară în d'șră lă k'ștre kană. K'ndă fiindă deștentă inkidemă okii, de și nă vedemă obiekte dar totă vedemă pleone, adekă avemă o simțire

vară kă z'nă koră lă obșk'șră se ală înainte okiloră noștri și astă koră lă obșk'șră sină pleonele; dar năndăne k'ștre soare simțimă o lășire ka d'o lămină romă; asta este simță lă lăminei kare p'ștrānde kiară pleonele; dar în somnă k'ndă șinemă okii inkimă n'avemă niči o șrmă de simțire a lăminei n'ntă k'ndă o lămină foarte mare și intensivă se înf'șimează înainte noastră, at'nci ne deșteantă din somnă și tokmaî at'nci o vedemă.

Avză lă, r'ștă lă și odoarea nă perdă în somnă nimikă din p'șterea loră, dar fiindă kă atenționea doarme, de ačee nă s'ntă în stare a transmite împresionale loră n'ntă la kreepi șpre a forma dint'r'inselă simț'it'ni adeștrate. Čine-va șă se konvină, kă nămaî slășirea atenționei este kaza nelăkrărei organeloră simțșale la odormită, șă-șii adă kă a minte nămaî kă kiară de m'ată-opi fiindă deștentă și kă okii deșkimă, totă nă vedemă z'nă obiekte k'ndă atenționea noastră este absorbită a se r'ndi la z'nă ală obiekte: z'nă čeneperă lă komandantă pe k'np'ă lă v'ștă lăi așde glășă lă adistantă lă k'ș kare-i șșne ce-va la șpekă, de și șromotă lă țnășiloră șeknit'oare împ'șimă lă lă este m'ată mai țape de kiț ačestă glășă; auoi în atenționea lă fiindă končentrată pe vorbele adistantă lă k'ș s'ntă pentră d'nsă d'șn mare intereșă, de ačee șeknit'șile țnășiloră țpekă pe la șpekă lă nesimțite par' kă niči k'ară esista.

Eată și k'ș-va fenomene partikulare kare le r'șsimă la organelă aditivă ală omă lă adormită:

Z'nă șromotă obič'ită, kiț de țape șă fiț totă nă ne deșteantă. Șromotă lă morii nă deșteantă pe morară, din kont'r k'ndă moara a ștă lă și prin șrmare șromotă lă a înčetă, tokmaî at'nci morară lă se deșteantă; asemenea și șromotă lă țrășșiloră k'ș țpekă noantea pe podă lă de niat'ră și ștrig'șile nazničiloră de noantea, nămaî deșteantă pe omă lă kare s'a obič'ită kă ačeste șromote. Z'nă oamei kiară aș treșșunț de niște șromote partikulare ka șă adoarmă. Kouii s. e. aș treșșunț de niște șșnete monotone kare eșă dint'r'z'nă k'ntekă monot'ni ka șă adoarmă, de ačee dočele k'ntă k'niiloră ka șă adoarmă, și k'ndă doika a înčetă d'a k'ntă, k'niă lă se șkoală.

Ճոյն օամենի ոչ ոտէ սէ զօարմէ ւնէ կընծէ
 ալլի ոչ լե տոնէ նիսկա՛-՞ա իտօրի մոնօտօնե տա՛
 լե րիտեկէ տի առնչի ածօրմէ. Jean Paul շեւեքր
 տի տնրիտալիստէ ածօրմէ Շերման ա արտէ պեշտէ
 Օւիշիւն, զե պեա ա ածանտէ ֆեւրինի զե կըրլի
 մոնօտօնե տի ինսինօ. ա ֆօրմատէ զմըր'ինսեւօ օ
 Բիբլիօտեք ոչ կարօ ա ուտիլ'օ *biblioteca somni-*
fero (ոքրիտօարօ զե տօմնէ).

Ըար տի զե ուտիտօ-օրի տոնե տի տրօմօտօ տարի
 ոչ ոչ զե զեաւտէ. զար կընծէ ոչ կիւտմէ շինօ-՞ա
 առնչի ոչ ուտի, ինտէ ոչ զեաւտէմէ. կէրի ոչ-
 ուտի ուտիքս օ տնէ Օւիշիւն աւա զե իտեպեանտէ
 ուտիքս ուտի. ին կիտէ աշինտէ'ն. ինտէ պեշտիտեա
 ուտիքս ածօրմիտէ սե զեաւտէ տի ոչ-աւտէ տա-
 լալէ. Ըար ա ֆարձ զե կեարթեա ուտիտեալի ուտիքս
 տնտէ տի աւտե րաշարի տի տոնե իտեպեանտօ կարօ
 ոչ զեաւտէ. Տ. օ. մա՛րկա օտեւիտէ զեաւտօ օնօտի-
 տօ ֆըրձ տօմնէ ուտիքստէ զմըրձ տալալէ կօնիտալի
 օւտի Եօլմալէ. ուտիքստէ կէ ոչ սե յա տալա զեաւտօ օրի
 շե րաշարձ տալալէ շե յա աշի, զար կօնիտալէ օւտի տէ
 տօալալէ րաշարձ շեալէ մա՛լ տալալէ. ինտէ ուտիտօ տ'ա

զեաւտէտալէ, կէրի կէալալալէ, ինտի օւտի զե տի ա
 ուտիքստէ պեշտիտեա ուտիքս տօտէ զեաւտօ զար ո'ա
 ուտիքստէ պեշտիտեա ուտիքս պեշտէ րաշարձ իտիտէ, կարօ
 ա զեաւտէտէ աշարձ շեալալէ ուտիքս տի օւտիտի-
 տալ տալօ ուտիքս.

Ըար տի տնէ ալալէ օտեւիտալէ կէրիտօլէ զե կարօ
 տի-կարօ տրեքս տէ սե կօնիտալէ: Ճոն օմէ տի տրօ-
 ուտիտե տօրիտօլէ կէալալալէ կէ միտե լա 5 օրօ զե միտեալա
 տրեքս տէ սե տօալօ; պեշտէ օմէ լա տօտօ շեալ-
 ալտօ օրօ կարօ ուտիքստէ լե յա արթա իրիտ Ելաե
 ոչ սե յա տալա, զար ինտէ շե ուտիքստէ ա Ե-
 տիտէ շինչի, օտիտէ սե տօալօ.

Ըար կէ պեշտիտեա ուտիքստէ կընծէ զօրմիտէ
 ոչ օ իտրեպեանտէ շի օ ուտիտօ ուտիքստէ րաշարձ ֆի իտե-
 ալտէ, օտիտէ զար տնէ արթմեանտէ զեալալէ զե տարօ
 կէ տօմնալէ ոչ օ տարօ զե մօարթօ ա տիտիքստօրօլէ
 ուտիքստօ տի ա տիտօրօլէ ֆաշարձիտօրօլէ ուտիքստօ տ-
 ուտիքստօ.

Աւա զար կէ զրօտէ կէալալէ ուտիքստէ շիտօ կէ
 տօմնալէ օ օտիքստէ ուտիքստէ; օ օտիքստէ արարիտէ
 զար ոչ ուտիքստէ տօմնալէ ա ուտիքստէ շիտօ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
История пастраля а Божьей.

Артікул № II.

Լա տօտիտօ անիտալօրօլէ ոչ կարօ օտիտէ ա
 զօտիտիտիտէ, տի ալօ կէրօրա իտիքստիտօ իտիտէ զ'օ
 տարօ ինտիտօ. ֆեմեա օ իտէ մա՛լ ուտիքստիտէ զե
 կիտէ մաշարձալէ. Աւեա տար րաշարձ տի լա տօ-
 շա Եօլմալէ. Եաա օտօ ուտիքստէ օմէ տնէ իտօրօլէ
 ուտիքստէ զե զեաւտօ օտիքստէ կարօ կրօտէ տի սե
 րօտօտէ ին տօտէ միտալէ. Կարթեա ուտիքստէ կարօ
 րօտիքստէ, օտօ տնէ ուտիքստէ տօտիտօ տի
 ֆօարթօ տալալէ. Անօ լառօտօ, տնտէ, օրիտա տի
 տօտօ շեալ-ալտօ զեաւտօ րօտիքստէ կարօ րօտիտէ
 զմըր'ինսա, ֆօրթեալէ ին կաա զրարալալէ օ առօ-
 զմըրձ աւա զե տարօ, ին կիտէ կէ զրօտէ կէալալէ
 շիտօ րօտիքստէ: օ տալէ ին կաա տնտէրօլէ ա-
 ուտիքստէ յաշարձալէ կէտիտօրօլէ կաալէ. իտը'ազեալէ
 կիտօ ֆալիտի զե զրարի տրօտիտէ տրօտէ ուտիտէ զմըրձ
 յաշարձալէ յաշարձալէ ուտիքստէ օտիտէ զմըրձ
 լառօտօ րօտիտէ տօտէ օտիքստէ շե'նն ա՛ զմըրձ
 անիտալէ, կէրի կարթեա մա՛լ ուտիտէ ոչ օ զմըրձ
 տօտիտէ, զե տրօտիտէ! Աւեա կէալալէ զմըրձ րօտիտէ
 ա՛ զմըրձ կէ օտիտէ րօտիտէ զմըրձ ա՛ զմըրձ կէ
 տօտիտէ օտիտէ տօտիտէ. Աֆար զմըրձ զեաւտօ զե ուտիտէ

արթարթօլէ ին Աֆրիկա. տարիտօ Կէալալէ տի ա զրօտօլէ
 րօտիքստօ ուտիքստէ. տարիտօ րօտիտէ, րօտիտէ զեաւտօ
 ուտիքստէ օտօ ա զեաւտէ շեալէ մա՛լ ուտիքստէ անիտալէ
 զօտիտէ ալալէ օտիտէ.

Ընտիտօ տօտիտէ իտրօտիտէալէ յաշարձ լա տալալէ
 իտօտիտէ կա օտիտէ. Կընծէ օտօ ուտիքստէ տօտիտէ
 տի տօտիտէ մա՛լ ինտիտէ, առնչի պեա տօտօ ուտիքստէ
 տէ ֆաշարձ. ինտէ պեա տօտօ ոչ օ տնէ մեթօլէ Ելալէ, կէրի
 կէ կիտէ ուտիքստէ շինօ-՞ա մա՛լ ուտիտէ կէ օ տալէ,
 կէ ալտա ուտիքստէ օտիտէ մա՛լ ուտիտէ զմըրձ զմըրձ օւտի.
 Ըա պեա տ'ա արթարթի ուտիքստէ տօտիտէ կօմարտիտէ
 ֆաշարձ իտրօ Բրաւա տի Մարթեա-Երիտանիէ կէ ին
 Բրաւա յաշարձ աւա զա՛ յաշարձալէ լառօտօ զմըրձ
 զեաւտօ շե զա՛ յաշարձ Անգլօտօ, ֆիտիտէ կէ ին Բրա-
 շարձ ինտիտէ տօտիտէ կէ յաշարձ ոչ ուտիքստէ ին
 Անգլիա ուտիտէ օ զա՛ յաշարձ ոչ օ իտիքստէ տի օ զմըրձ
 ուտիտէ ուտիքստէ զառօ.

Ըար շե օտօ լառօտօ? շե օտօ պեշտէ ֆիտիտէ
 զեալօ ոչ կարօ տալա լա ուտիտէ ինտիտէ մա՛լ ա
 տօտօրօլէ անիտալօրօլէ կա տէ ուտիքստէ կէ զմըրձ
 ուտիտէ զառօ օտիտէ?

Алт-датъ вомѣ ворбі маї мѣлѣ despre dife-
rite корпѣрі дін каре пѣтемѣ продуче ланте нѣнѣ
кіарѣ ші ракіѣ, інсѣ акѣмѣ не вомѣ мѣрѣні ла
обіектѣлѣ ачестѣі артиколѣ адекѣ ла вите корпѣте марі.

Дѣне скопѣлѣ каре'л авемѣ кѣ цинереа ві-
телорѣ, ші дѣне локалітѣділе ін карі не афлѣмѣ,
требѣе сѣ адепетѣ ші соіѣлѣ саѣ pasa витеморѣ
корпѣте марі. Аша дар есте о ероаре а знора
карі 'ші імацінѣ кѣ нѣмаї вителе марі сінтѣ бѣне де
цінѣтѣ; інтр'адевѣрѣ асемenea вите сінтѣ фрѣмоасе
ші д'о пасѣ побілѣ, інсѣ toate локѣрїле нѣ сінтѣ
фаворабїле пентрѣ асемenea вите. S. e. воїі марі
сінтѣ бѣні пентрѣ о цearѣ шеаѣѣ дар нѣ пентрѣ о
цearѣ мѣтоасѣ знде нѣ резшескѣ. Асемenea ші
вителе дін Елвeдіa vestїте пентрѣ кѣтїмї марі де
ланте ші де карне карі даѣ аколо, кіндѣ паскѣ
не кімпїеле мѣнціморѣ алні, кіндѣ ле пѣнемѣ ін
граждѣ, пердѣ мѣлѣ дін лантеле ші дін карнеа лорѣ.

Еатѣ регѣла ценералѣ: чїне-ва воеште а
резші кѣ цинереа витеморѣ; сѣ се сокотеаскѣ маї
їнаїте пентрѣ че скопѣ ле цїне; ін рапортѣлѣ а-
честа сінтѣ треї скопѣрі: адекѣ цїнемѣ вої ші
вачї орї пентрѣ плагѣ, орї пентрѣ інгрѣшаре, орї
кѣ цїнемѣ вачї пентрѣ лантеле лорѣ.

Чїне ва сѣ прѣсеаскѣ вої бѣні де плагѣ сѣ
алеагѣ зпѣ бікѣ бѣнѣ авїндѣ кѣалїтѣділе маї сѣсѣ
еспѣсе, маї кѣ сеамѣ ка фѣтѣра корпѣлї саѣ сѣ
фѣ цeапѣлѣ, чеафа таре ші мѣшкіѣлоасѣ ші ко-
лоареа пѣрѣлї сѣ фѣ oakїѣшлѣ.

Чїне ва сѣ прѣсеаскѣ вите бѣне пентрѣ кар-
не ші грѣсїмеа лорѣ, се алеагѣ воїі ші вачїле
карі аѣ кѣалїтѣділе зрѣмѣтоаре: Зпѣ корпѣ маре,
нѣ преа ососѣ, пентѣлѣ плїнѣ, пелеа тоале ші
маї кѣ сеамѣ сѣ фѣ д'о фіре блїндѣ, кѣчї зпѣ а-
німалѣ їсте нѣ се інграше ші нѣ прїнде карне, ка
ші зпѣ omѣ їсте.

Дар чїне воеште сѣ цїѣ вачї пентрѣ ланте,
сѣ ле алеагѣ ка сѣ аїѣ кѣалїтѣділе зрѣмѣтоаре.
Партеа де дін дѣрѣтѣ а корпѣлї лорѣ сѣ фѣ маї
волѣмїноасѣ де кітѣ партеа дїнаїте а корпѣлї;
бѣрта сѣ фѣ лѣрѣїтѣ че-ва ін жосѣ, коастеле де
дїндѣрѣтѣ сѣ фѣ че-ва депѣртате зпа де алта;
капѣлѣ ші гїтѣлѣ сѣвѣрїї, шалеле ларѣї, зме-
рѣлѣ маре, toate оаселе сѣ фѣ зшоаре ші fine,
коада е лѣнгѣ ші сѣвѣрїе, перїї сінтѣ фїні ші ne-
tezї, апої тоатѣ інфѣнїшареа анїмалѣлї е дѣлче
ші блїндѣ, пѣтемѣ кіарѣ сѣ зїчемѣ кѣ вака аре ін

зїтѣтѣра еї че-ва каре атраѣе ші каре араѣ кѣ ачестѣ
анїмалѣ аре сїмдїре де їзвїре пентрѣ процени-
тѣра еї ші де рекѣношїтїндѣ пентрѣ стѣпїнѣлѣ сѣдѣ.
Дар нѣ требѣе сѣ зїтѣмѣ кѣ дарѣлѣ абондїнѣї
лантелелї este зпѣ дарѣ де мoштенїре; дїнтр'о
вакѣ абондїнтѣ ін ланте ва емї ear о вакѣ бо-
ратѣ ін ланте. Де ачееа este акѣмѣ зпѣ методѣ
прїїмїтѣ претстїндenea кѣ прѣсескѣ нѣмаї віѣї
карі провінѣ дін вачїле богате ін ланте.

Вака е бордоасѣ 240—320 де зїле, адекѣ
їн ценере апроане 38 де сѣпѣтїмїні. Кіндѣ се
апронїе тїмпѣлѣ фачереї, вака перде лантеле еї.
Чїне воеште сѣ аїѣ віѣї бѣні ші пѣтернїчї, тре-
бѣе сѣ їнчeteze кѣ 6—8 сѣпѣтїмїні маї 'наїте
сѣ н'о мѣлгѣ; дар чїне цїне вачї нѣмаї пентрѣ
дареа де ланте, е маї бїне сѣ контїнѣзеze кѣ
мѣлѣлѣ нѣнѣ ла сфїрїїтѣ ка сѣ нѣ desobїѣнїмѣ
Natspa ін дареа лантелелї.

Сінтѣ ін Ехропа о мѣлїме де пасе (соїзрї)
де вої. Зпа дін паселе челе маї стїmate пентрѣ
карне, сінтѣ воїї дін Знгарїa а кѣрора патрїе
este Dacia antїкѣ (де ачееа се ші нѣмеште *Bos*
dacicus, fig. 1 ін нѣмѣрѣлѣ трекѣтѣ), аїчї а fostѣ
елѣ інтродѣсѣ де кѣтре Romanїї antїчї. Аѣ зпѣ
капѣ лѣнгѣ, коарне марї, пергї ла вірѣшї ші сінтѣ
де колоареа алѣ.

Спеѣа а dosa дін ценѣлѣ воѣ, este бїволѣлѣ
(*Bos bubalus*, fig. 2 ін нѣмѣрѣлѣ трекѣтѣ). Бїволѣлѣ
este че-ва маї маре де кітѣ волѣлѣ дар мѣлѣ маї
пѣтернїкѣ, інсѣ е foapte зрїлѣ ла vedere; пелеа
sa este атїлѣ де гроасѣ ін кітѣ абїа зпѣ глонгѣ де
пѣшкѣ о пѣтрѣнде, este nearгѣ авїндѣ пѣїїні перї
тарї ка ачеле не дїнса. Капѣлѣ сѣлѣ скѣртѣ ші ларгѣ
лѣ поартѣ інтр'о дїрекѣїсне орїсонталѣ каре дѣ
анїмалѣлї о фїсїonomie стѣнїдѣ ші їмпертїnentѣ.
Коарнеле sale сінтѣ нерге ші компрїmate, кѣр-
bate ін дѣрѣтѣ ін forma semї-лѣнарѣ; окїї сінтѣ
мічї, пїчїоареле скѣрте ші гроасе; коада лѣнгѣ
ші сѣвѣрїе. Колоареа sa е nearгѣ, дар esїstѣ,
їнсѣ парѣ, ші бїволї алѣї.

Патрїа волѣлї este Asia знде esїstѣ ші а-
кѣмѣ ін stapea сѣлѣбатїкѣ лїнгѣ цѣрѣмѣрїле мѣрїї
Kashїche, ін Kїna, India ші прїн toate їнсѣлеле
Indїeї, дар ін Ехропа бїволѣлѣ е domesticїтѣ, ін
Italia, Елaда, Тѣрчїa, Прїнцїпалеле Данѣбіене,
Transїlvanїa ші Знгарїa; ін nordѣлѣ Afrїceї, iar
е domesticїтѣ; дар ін Амерїка централѣ esїstѣ

акъмѣ биволи сълватичи; еї провинѣ дин биволиі domesticiчѣ пе каре Spaniolii i-аѣ адъсѣ аколо, инсѣ с'аѣ инмълидѣ аколо аша де мълѣ кѣ омълѣ пенѣтіндъ-і інdestъла, і а гонитѣ ин кимпеле de-septe де аколо ѣнде биволиі аѣ ѣрматѣ а се инмълѣи ши а се сълватичи. Milioane де пеї де биволаѣ адъкѣ пе сѣ-каре аѣ дин Америка ла Европа. Аколо факѣ вѣнатѣ дѣне биволи ка дѣне о fearѣ selbatikѣ, инсѣ ши вѣнатѣ биволорѣ е foarte перикълосѣ. О чеатѣ де биволи selbatичи гониндѣ кѣ іѣдеала чеа маї mare дѣне вѣнѣторѣ, este спектаколаѣ чѣлѣ маї teribilѣ каре poate чѣне-ва сѣ-ши імаѣине, зѣче ѣнѣ воіаѣиорѣ. Kindѣ биволаѣ ажѣнѣ вре-ѣнѣлѣ, е пердѣтѣ, кѣчи е sdrobotѣ, фѣктѣ пѣлѣере сѣѣ пѣчиоареле sale саѣ импѣнсѣ ши гѣспитѣ prin коарпеле sale. Saasta ѣнѣ омѣ гонитѣ де биволи konsistѣ d'a се арѣнка жосѣ пе пѣминѣтѣ, кѣчи биволаѣ аре о vedere скѣртѣ, трече пе дѣинатѣ лѣи ши нѣ'л vede.

Пѣтереа биволаѣ е foarte mare, дої биволи траѣ кѣтѣ патрѣ вої саѣ шеае каї; инсѣ биволаѣ е foarte simѣиторѣ pentрѣ клѣдѣра верѣи ши frigѣлѣ іернеї; ва інкѣ нѣ poate елѣ сѣ trѣiasкѣ фѣрѣ пороїѣ ши де мълѣ-орѣ се'ntимпѣлѣ кѣ биволаѣ кѣарѣ пѣсѣ ла карѣ ши вѣзіндѣ ѣнѣ пороїѣ, се арѣнкѣ аколо импѣрѣнѣ кѣ карѣлѣ ши нѣ е кѣ пѣтинѣ кѣ сѣ'лѣ скоаѣ чѣне-ва d'аколо; елѣ нѣ е simѣиторѣ pentрѣ вѣчиѣ ши инѣрѣвѣнѣаѣ нѣште фѣрчи де фѣрѣ ка сѣ'лѣ имѣнѣгѣ, саѣ кѣ'ї траѣ ѣнѣ инѣлѣ де фѣрѣ prin нѣрѣи ши і'лѣ мѣнѣ ast-felѣ.

Ин Italia сѣнтѣ биволи semi-сълватичи, адекѣ еї рѣминѣ ин пѣдѣрѣи ши kindѣ ѣѣранѣлѣ аре трѣвѣнѣ де дѣнѣи ла пѣлѣгѣ, атѣнчи тримите ин пѣдѣрѣи нѣште кѣинѣ инѣѣнѣаѣи спре аѣеаста каре прѣндѣ ши ії адъкѣ биволи, елѣ ії нѣне атѣнчи ла карѣ, мѣн-чѣште кѣ дѣнѣи ши сеара ле дѣ дрѣмѣлѣ ин пѣдѣрѣи.

Биволаѣ кѣ тоатѣ стѣнѣдѣтѣа са е simѣиторѣ pentрѣ мѣнѣгѣре; аре ши елѣ ѣнѣ felѣѣ де мѣ-торѣѣ, де аѣеа ѣѣранѣи Italianѣи імѣаѣѣ пе биволиі лорѣ ка сѣ шѣtie kindѣ ії кеатѣ; еатѣ че факѣ спре а ажѣнѣ ла аѣестѣ sfirșitѣ. Еї мѣн-гѣле пе биволиі лорѣ, мѣнѣгѣндѣ'ї ле стрѣгѣ ла зрѣ-кѣле лорѣ нѣмеле каре ворѣ сѣ'ї deа, рѣпетіндѣ аѣестѣ нѣме ин маї мълѣте рѣндѣрѣи; printр'аѣестѣ metodѣ, биволаѣ імѣаѣѣ сѣ шѣtie кѣмѣ се нѣме-ште, ши kindѣ і'лѣ кеатѣ пе нѣме індатѣ vine. Дар нѣнѣмаї биволаѣ чѣ кѣарѣ ши пе воѣлѣ і-

нѣрѣ де жѣгѣ нѣмаї кѣ вѣнеле пѣтемѣ сѣ'лѣ ин-вѣѣѣмѣ ка сѣ траѣгѣ, адекѣ кѣ блѣндеѣе, авѣндѣ ши грѣже ка ин зѣлеле d'infіѣлѣ сѣ траѣгѣ кѣте пѣ-ѣинѣ ка сѣ нѣ се osteneaskѣ, алмѣнтрелеа ва prin-де ѣнѣ нѣравѣ pentрѣ totѣ де ѣна.

Биволиѣа este 12 лѣнѣи ворѣоасѣ ши fatѣ нѣ-маї ѣнѣ вѣѣелѣ; лантеле еї е мълѣ маї ѣнѣ ши маї nstpitivѣ де кѣтѣ лантеле де вакѣ, инсѣ ѣн-ѣлѣ еї де ши е foarte ѣнѣлѣ дар е маї пѣѣинѣ sti- matѣ де кѣтѣ ѣнтѣлѣ де вакѣ fiindѣ кѣ аре о ко-лоаре каре bate че-ва ин verde.

Ин India esistѣ о varietate ѣirantikѣ де биволи (*Bos arni*) авѣндѣ мѣрѣмеа де 8 ши кѣарѣ де 14 пѣчиоаре (апроапе мѣрѣмеа ѣнѣи Elefantѣ!) апої ши коарпеле лорѣ сѣнтѣ monstrѣоасѣ, кѣчи ажѣнѣгѣ ла мѣрѣмеа де 3 пѣнѣ ла 4 пѣчиоаре! Аѣешѣи биволи сѣнтѣ foarte selbatичи ши formeаѣѣ ин India ѣна дин fearѣле sinѣѣроасѣ чѣле маї рѣдѣставѣле.

Sneya a treia де воѣ este *Цѣѣѣ* (*Bos Indicus*), саѣ *vos.лѣ kohouatѣ* (fir. 3 ин нѣмѣрѣлѣ трѣ-кѣтѣ); елѣ este рѣспѣндѣтѣ ин India ши норѣдѣлѣ Африѣи, esistѣ ши акъмѣ дрѣнтѣ кѣрѣiositate ин ѣ-неле дин грѣдѣнѣле зоолоѣиче ин Европа.

Колоареа са е чѣнѣшиѣ сѣсѣ ши жосѣ de-skistѣ; мѣрѣмеа са е foarte variabilѣ, кѣчи ѣнѣи аѣ мѣрѣмеа таѣрѣлѣи, пе kindѣ алѣи нѣ сѣнтѣ маї марѣ де кѣтѣ кѣнѣеле пѣсторѣлѣи; ѣнѣи аѣ коарпеле алѣи нѣ, еар ла алѣи коарпеле нѣ стаѣ ѣенеле пе канѣ, чѣ сѣнтѣ мѣшкѣтоаре ши атѣрнѣ ин жосѣ. Дар каракѣтерѣл чѣлѣ маї рѣмаркѣбилѣ алѣ аѣестѣи varietѣѣи де вої este кѣ пе sninare інѣре спете аѣ ѣна саѣ доѣе кокоаше де грѣсѣме, fie-каре кѣнтѣрѣндѣ ши пѣнѣ ла о жѣмѣтѣте маѣе (22—24 ока) каре сѣнтѣ ши foarte stimate pentрѣ мѣнѣкаре.

Аѣестѣ animalѣ е foarte блѣндѣ ши este ин-трѣвѣнѣнѣатѣ ин India ла пѣлѣгѣ ши ла карѣ, дар ії инѣрѣвѣнѣаѣѣ ши pentрѣ кѣлѣрѣе. ѣнѣ *Цѣѣѣ* este ин stape а face пе zi 20—30 миле Енѣлѣзе. Ин мълѣте локѣрѣи ин India аѣестѣ animalе сѣнтѣ venerate ка обѣекѣте сакре ши нѣ е пермѣшѣ нѣмѣ-а ле сѣнѣтра кѣ че-ва.

Sneya a patra дин ѣенѣлѣ воѣ este воѣлѣ moskatѣ (*Bos moschatus*, firѣра 4.) Аѣестѣ воѣ este ѣнѣ animalѣ каре аре че-ва де воѣ. ши че-ва де оае; аре пѣчиоаре скѣрте, пѣрѣ-лѣнѣгѣ ка ліна, каре атѣрнѣ жосѣ (ка ла ої), еар

forma коарпелорѣ sale прекъмѣ ши а totѣ корпѣлѣ este а воълѣ; е маї микѣ де китѣ воълѣ пострѣ; корпѣлѣ сѣѣ е аконеритѣ кѣ о пеле алѣ тѣфоасѣ; коарпеле sale сѣнтѣ ларѣ не рѣдѣина лорѣ, се кѣрѣазѣ вѣ жоsѣ ши iar се рѣдикѣ вѣ sѣsѣ кѣ вѣрѣрѣле лорѣ; не чеаѣ аѣ пѣрѣ крѣдѣ, каре не гитѣ е foarte grosѣ, семѣнѣндѣ кѣ коада калѣлѣ; коада е askensѣ ши skѣrtsѣ. — Patria ачестѣи вариетѣдѣ este пордѣлѣ Americii; е domesticitѣ вѣ Statele-Ѣnite Americane, dar esistѣ а коло ши вѣ stare сѣлѣатикѣ sѣндѣ-se прѣсѣвара пѣнѣ ла реѣзиѣле поларе ши вѣторкѣндѣ-se toamna маї кѣтре sѣдѣ; odoarea са е foarte финѣ, кѣчѣ simte прѣсѣнда отѣлѣ foarte де департе. *Karnea лѣи аре о odoare де москѣ.*

Афарѣ де нѣмителе вариетѣдѣ принципале еsistѣ ши кѣте-ва алтеле каре ле vomѣ нѣми аичѣ; астеа сѣнтѣ:

Bos Bison esistѣ вѣ stare сѣлѣатикѣ лѣнѣ рѣлѣ Misisipi вѣ Америка ѣнде трѣсѣкѣ вѣ чете марѣ кѣте зече мѣи ши маї вѣне вѣтр'о чеатѣ. Este де тѣрѣмеа воълѣ пострѣ, вѣнсѣ аре не партеа де дѣн аинте а корпѣлѣ сѣѣ о коамѣ ка а воълѣ: окѣлѣ лѣи е рошиѣ ка сѣнѣеле; капѣлѣ сѣѣ аре о колоаре oakiesѣ dar вѣтре спѣнаре аре ши елѣ о кокоашѣ кѣрѣоасѣ. Еї formeазѣ deosebite societѣдѣ де маскѣле (вѣчѣ) ши де femеле, (вачѣ), вѣнсѣ ла фѣ-каре чеатѣ де femеле ремѣнѣ кѣдѣ-ва маскѣлѣ супре паза ши апѣрареа лорѣ каре вѣ-

гѣрѣазѣ ши ка шефѣи societѣдѣи. Примѣвара ла тимпѣлѣ имперекереї, маскѣлѣ се батѣ вѣтре сѣ-не кѣ фѣрѣ mare ши атѣнѣ е перѣколѣ аї а-така; аѣ о odoare foarte финѣ, кѣчѣ simte вѣнѣ-торѣлѣ де департе, вѣнѣтоареа лорѣ е перѣкѣлоасѣ, кѣчѣ кѣндѣ се simtѣ рѣнѣдѣ атѣнѣ атакѣ не вѣнѣ-торѣ ши вѣлѣ оmoарѣ вѣнѣнѣнѣндѣлѣ кѣ коарпеле лорѣ. Karnea, грѣсѣмеа ши пелеа лорѣ formeазѣ ар-тикеле импортанте вѣ комерѣилѣ Americanѣ.

Bos Gruniens, трѣште вѣтре мѣнѣдѣ вѣ Ти-бетѣ, е де тѣрѣмеа воълѣ пострѣ, вѣнсѣ корпѣлѣ сѣѣ е аконеритѣ кѣ пѣрѣ финѣ ка мѣтасѣ, аре коамѣ не спѣнаре ши коада са сеамѣнѣ кѣ коа-да калѣлѣ; колоареа пелеї sale е пѣлатѣ, алѣ ши негрѣ; *glassѣлѣ sѣѣ kѣндѣ стѣрѣ сеамѣнѣ кѣ glassѣлѣ поркѣлѣ.* Коаделе ачесторѣ вої се пѣнѣ не лѣнѣ дрѣнтѣ семнѣ де трѣсмѣ ши сѣнтѣ ши семнѣ де новѣиме сѣѣ де панѣ милитарѣ; о асе-менеа коадѣ фрѣмоасѣ костѣ 4—5 галѣенѣ.

Bos caffer се дистѣнѣ дѣн toate челе-алте вариетѣдѣ де вої прѣп коарпеле sale карѣ сѣнтѣ foarte ларѣ ла рѣдѣчинѣ шиї аконере фрѣнтеа ка о павѣзѣ; е вѣ че-ва маї mare ши маї деапѣнѣ де кѣтѣ воълѣ пострѣ, esistѣ вѣ starea сѣлѣатикѣ вѣ Kafreia (ла капѣлѣ де вѣна спѣранѣдѣ), е д'о фѣре foarte реа ши вѣнѣтоареа са foarte перѣ-кѣлоасѣ; ши мѣлѣдѣ вѣнѣторѣ аѣ пѣлѣтѣ кѣ вѣаца кѣтезареа де а се апропѣа де дѣнсѣлѣ.

КОМѢНИКАЦИѢНИ ШТИНѢЦИЧЕ, МИЧѣ.

Despre fabricaѣiunea parfѣmѣriilor. Вѣ лѣме, зѣче вѣ опѣ статистѣкѣ ал D-лѣи I. Piese вѣ London, адекѣ вѣ Еѣропа ши вѣ India-Британикѣ prodѣк не анѣ 160,000 галоан де ане odorante. Ла фабрикаѣиunea де парфѣмерѣа D-лѣи Grass вѣ Paris се продѣче не анѣ парфѣмерѣа де 80,000 де фѣнѣдѣ портокале, 60,000 фѣнѣдѣ флорѣ, Kasia, 54,000 вої де розе, 32,000 иасомѣе, 3,2000 вѣореле, 20,000 тѣпароасе ши 16,000 лѣла (лѣлиакѣ), роs-марѣнѣ, mentѣ (измѣ) лѣмѣе ши тимѣонѣ. Вѣ ачестѣ опѣ Асторѣлѣ не дѣ еsуликаѣиуне де кѣвѣнтѣлѣ *po-mada*. Pomada, зѣче елѣ, вѣне дѣн помѣ (pomum),

кѣчѣ вѣ секѣлеле де мѣзлокѣ фѣчеаѣ помадѣ вѣ мо-дѣлѣ ѣрѣмѣторѣ: Ла ѣнѣ тѣрѣ контѣ мѣ'лѣ прѣсѣтра кѣ нѣлѣере де скорѣдѣноарѣ сѣѣ кѣ алѣ прѣфѣ аро- matikѣ ши вѣлѣ еспѣнеа кѣте-ва зѣле ла аерѣ, атѣнѣ тѣрѣлѣ се фѣчеа моале ка о брѣгѣ, каре ameste- kѣндѣ-о кѣ грѣсѣме, а датѣ о помадѣ foarte вѣнѣ. Парфѣмерѣиле, зѣче нѣмитѣлѣ асторѣ, жоакѣ акѣм ѣнѣ ролѣ импортантѣ вѣ комерѣилѣ Англѣзѣ, кѣчѣ прѣ- дѣлѣ парфѣмѣриilorѣ каре се вѣтрезѣнѣдеазѣ вѣ An- glia нѣмаї пѣнѣтрѣ odoarea батистелорѣ, се sѣе пѣнѣ ла 20,000 фѣнѣдѣ (40 мѣи галѣенѣ) не анѣ.